

**A hazai vállalkozások percepciója az
áremeléssel és az infláció hatásaival
kapcsolatban**

Budapest, 2022. február

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

Készítette:

Bacsák Dániel, elemző, MKIK GVI

Kutatásvezető:

Nábelek Fruzsina
ügyvezető igazgató, MKIK GVI

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

A kézirat lezárva: 2022. február 28.

Cím: MKIK GVI
1065 Budapest, Lázár utca 10.
Tel: 235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
Internet: <http://www.gvi.hu>

Bevezető

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) elemzésében a hazai vállalkozások áremelési és inflációs várakozásait vizsgálja. Az elemzésünkben szereplő adatok a GVI 2022. januári negyedéves konjunktúrafelvételéből származnak,¹ mely során 350 hazai, legalább 20 főt foglalkoztató vállalkozás válaszolt azzal kapcsolatban, hogy terveznek-e áremelést, ha igen, milyen mértékűt, milyen tényezők teszik szükségessé az áremelést, valamint a jelenleg tapasztalható infláció milyen hatással lesz a várható forgalomra és nyereségre.

Az elemzés során úgy súlyoztunk, hogy a válaszoló vállalatok mintája a bruttó hozzáadott értékhez való hozzájárulás szempontjából reprezentatívnak tekinthető, az ágazatok és a foglalkoztatottak száma szerint. Az elemzésben a súlyozatlan elemszámokat tüntetjük fel.

¹ A GVI konjunktúravizsgálatának célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely a vállalkozók számára az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra, szubjektív helyzetértékelésükre támaszkodik.

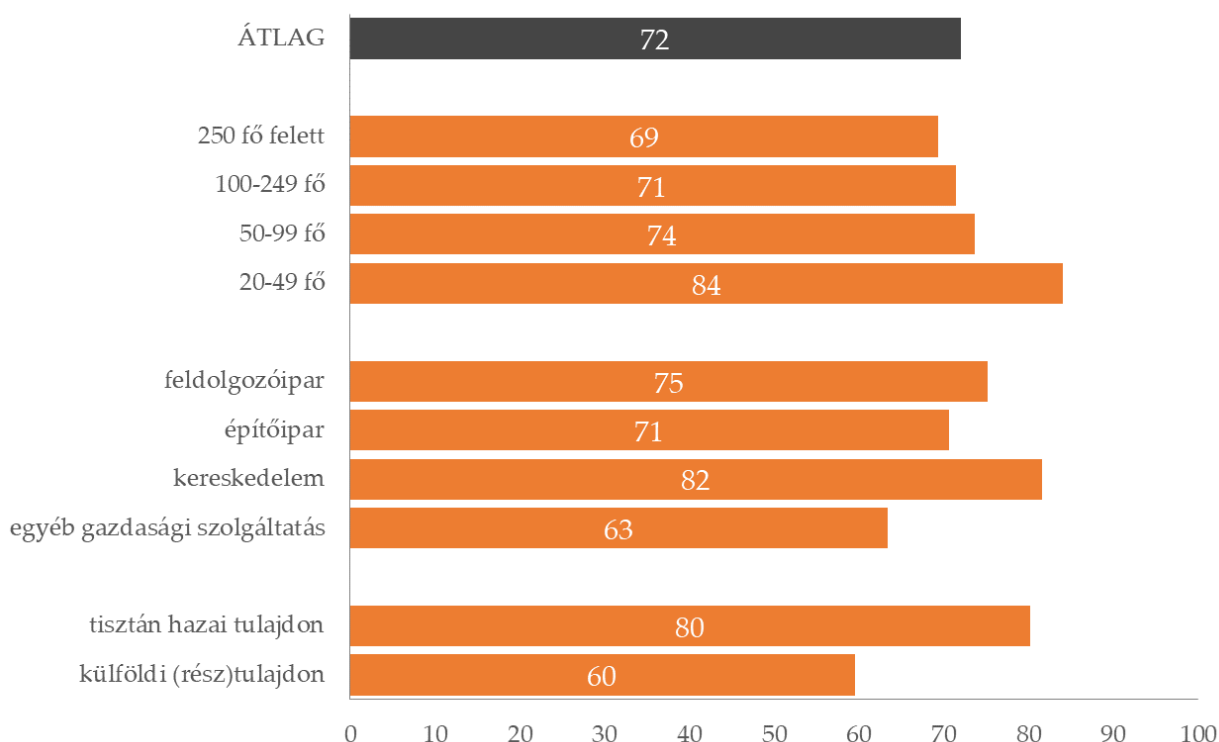
Összefoglalás

- ❖ A válaszadó cégek közel háromnegyede (72 százalék) véli úgy, hogy árat fog emelni a közeljövőben, arányuk a 20–49 fős cégek (84 százalék), a kereskedelmi vállalatok (82 százalék) és a tisztán hazai tulajdonú vállalkozások (80 százalék) körében pedig még ennél is magasabb.
- ❖ Az áremelést tervező vállalkozások csaknem fele (49 százalék) 6-10%-os, valamivel több mint negyedük (27 százalék) 1-5%-os, 13 százalékuk pedig 11-15%-os emeléssel számol – az építőipari cégekre jellemzőbb a magasabb, a kereskedelmi vállalkozásokra az alacsonyabb áremelés.
- ❖ A válaszadó vállalkozások csaknem fele (48 százalék) 1 hónapon belül, további 36 százalékuk pedig 1-3 hónapon belül fogja végrehajtani az áremelést. 3 hónapon belüli áremeléssel számol a feldolgozóiparon kívül minden más ágazatnak szinte a teljes egésze (89-95 százalék).
- ❖ Az alapanyag- és anyagköltségek árának növekedése (79 százalék), a munkaerőköltségek (72 százalék) és az energiaárak (60 százalék) a vállalkozások több mint fele szerint nagyon vagy teljes mértékben meghatározzák az áremelést.
- ❖ A válaszadók több mint fele, 62 százaléka véli úgy, hogy a jelenleg tapasztalható infláció nem lesz hatással a 2022-es forgalmára. Létszámkategóriaszerinti és árbevételi bontásban elsősorban a kevesebb munkavállalót foglalkoztató cégek és a kisebb árbevételű vállalkozások azok, melyeknek a forgalmára negatívan hathat az infláció. Ágazati szinten az építőiparban számítanak legnagyobb arányban csökkenésre (24 százalék), ellenben a kereskedelemben kiemelkedően magas azon cégek aránya, melyek kifejezetten forgalomnövekedésre számítanak (39 százalék). A külföldi (rész)tulajdonban álló vállalkozások forgalma kevésbé kitett az inflációs nyomásnak, közel négyötödük (78 százalék) nem vár semmilyen változást.
- ❖ A válaszadók közel fele (47 százalék) szerint a jelenleg tapasztalható infláció nem lesz hatással a 2022-es nyereségességére, 31 százaléka szerint viszont kis mértékben csökkenteni fogja azt. A feldolgozóiparban (49 százalék) és az építőiparban (50 százalék) számítanak legnagyobb arányban a cégek a nyereségesség – elsősorban kismértékű – csökkenésére, míg a kereskedelmi és az egyéb gazdasági szolgáltatást végző vállalkozások valamivel több mint fele nem számol semmilyen hatással.

Áremeléssel kapcsolatos várakozások

Vizsgálatunkban megkérdeztük a vállalkozásokat arról, terveznek-e áremelést, és ha igen, milyen mértékűt és mikortól. A válaszadók (N=328) közel háromnegyede (72 százalék) véli úgy, hogy árat fog emelni a közeljövőben, arányuk a 20–49 fős cégek (84 százalék), a kereskedelmi vállalatok (82 százalék) és a tisztán hazai tulajdonú vállalkozások (80 százalék) körében pedig még ennél is magasabb.

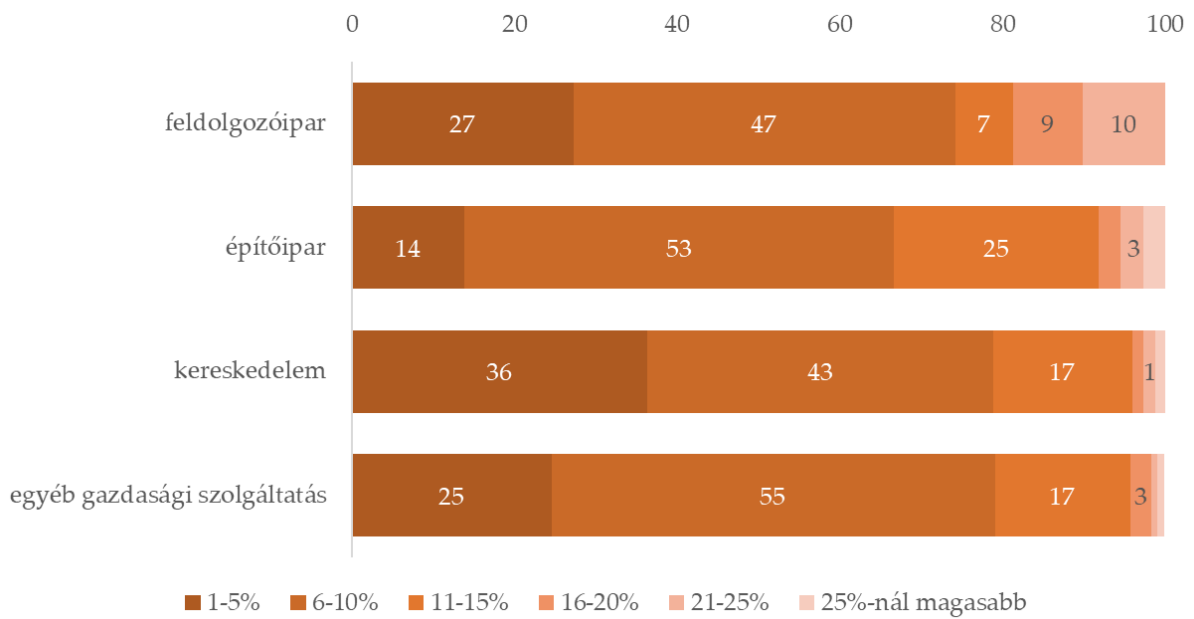
1. ábra: Áremelést tervező hazai vállalkozások aránya, százalék, N_{létszám}=328, N_{árbevétel}=326, N_{ágazat}=328, N_{tulajdon}=318

Forrás: GVI 2022

Az áremelést tervező vállalkozások (N=233) csaknem fele (49 százalék) 6-10%-os, valamivel több mint negyedük (27 százalék) 1-5%-os, 13 százalékuk pedig 11-15%-os emeléssel számol. Az egyes ágazatok közül az építőipari cégek tervezik nagyobb mértékben emelni az áraikat: 53 százalékuk 6-10%-kal, 34 százalékuk pedig még ennél is nagyobb mértékben. A kereskedelmi cégek több mint egyharmada (36 százalék) viszont mindösszesen 1-5%-os várható emelésről számolt be.

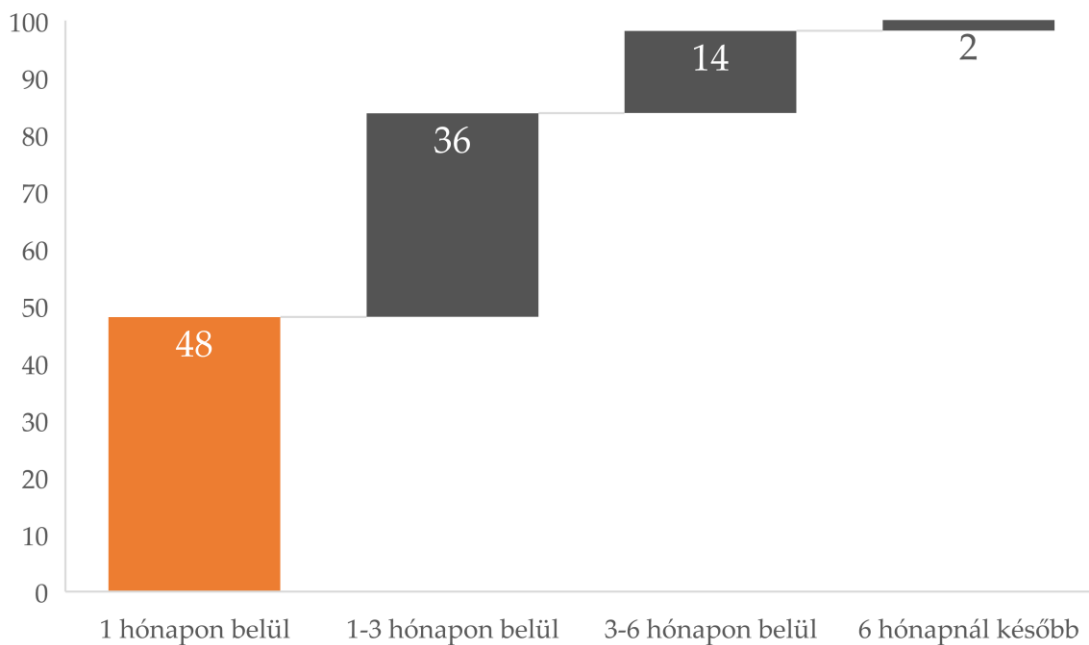
2. ábra: Az áremelés várható mértéke ágazatonként, százalék, N=233

Forrás: GVI 2022

A válaszadó vállalkozások csaknem fele (48 százalék) 1 hónapon belül, további 36 százalékuk pedig 1-3 hónapon belül fogja végrehajtani az áremelést, azaz a cégek háromnegyede – jelenlegi várakozásaik szerint – már 2022 első negyedévében emelni fogja az árait.

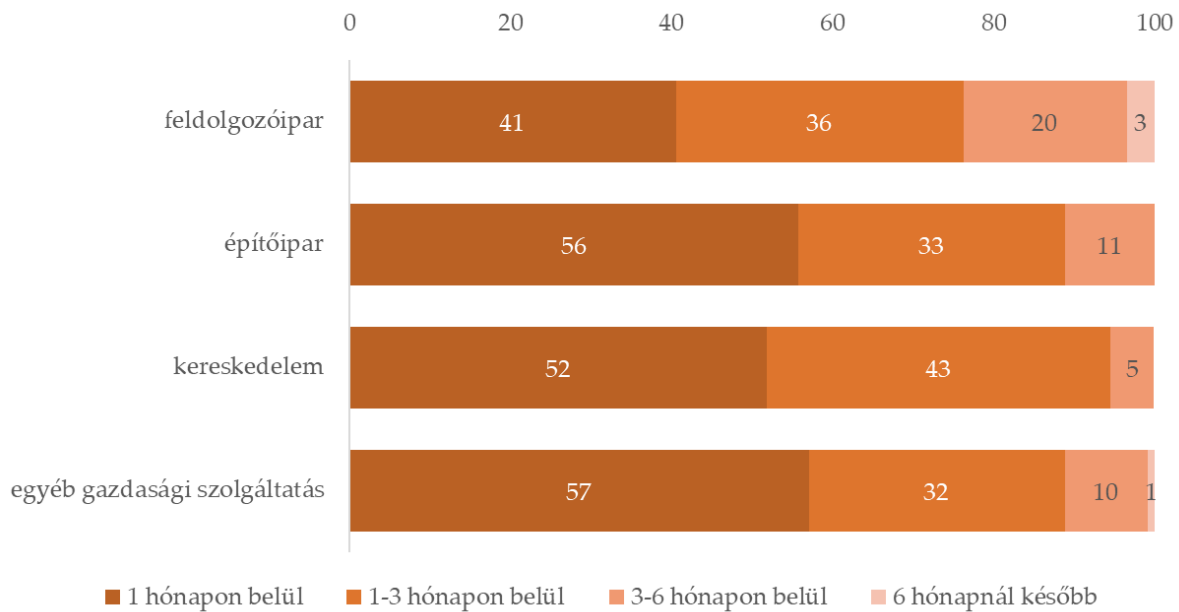
3. ábra: Az áremelés végrehajtásának tervezett ideje, százalék, N=239

Forrás: GVI 2022

A kereskedelmi (52 százalék), az építőipari (56 százalék) és az egyéb gazdasági szolgáltatást végző cégeknek (57 százalék) is több mint fele 1 hónapon belüli áremelést tart valószínűnek, 3 hónapon belüli áremeléssel pedig ezen ágazatoknak már szinte a teljes egésze (89-95 százalék) számol. Kiemelendő ugyanakkor, hogy a feldolgozóipari vállalkozások valamivel lassabb ütemben tervezik emelni az áraikat, 41 százalékuk 1 hónapon belül, 36 százalékuk 1-3 hónapon belül, további 20 százalékuk pedig 3-6 hónapon belül.

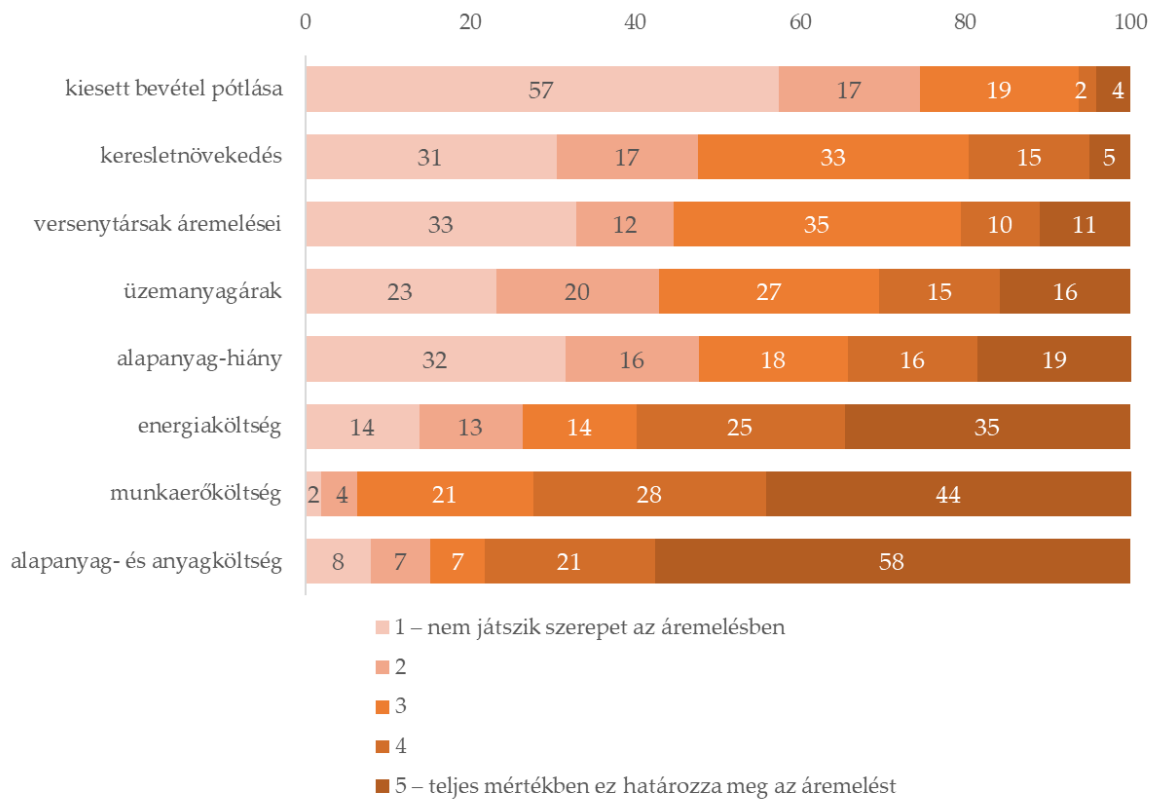
4. ábra: Az áremelés végrehajtásának tervezett ideje ágazatonként, százalék, N=239

Forrás: GVI 2022

A vállalkozások az áremelési terveket leginkább meghatározó tényezőnek az alapanyagköltségek, a munkaerőköltség és az energiaárak növekedését jelölték meg. Az alapanyag- és anyagköltségek árának növekedése (79 százalék), a munkaerőköltségek (72 százalék) és az energiaárak (60 százalék) a vállalkozások több mint fele szerint nagyon vagy teljes mértékben meghatározzák az áremelést. A járvány és a járványügyi korlátozások okozta bevétel kiesésének pótlása csak a cégek 6 százaléka szerint áll az áremelési tervek mögött.

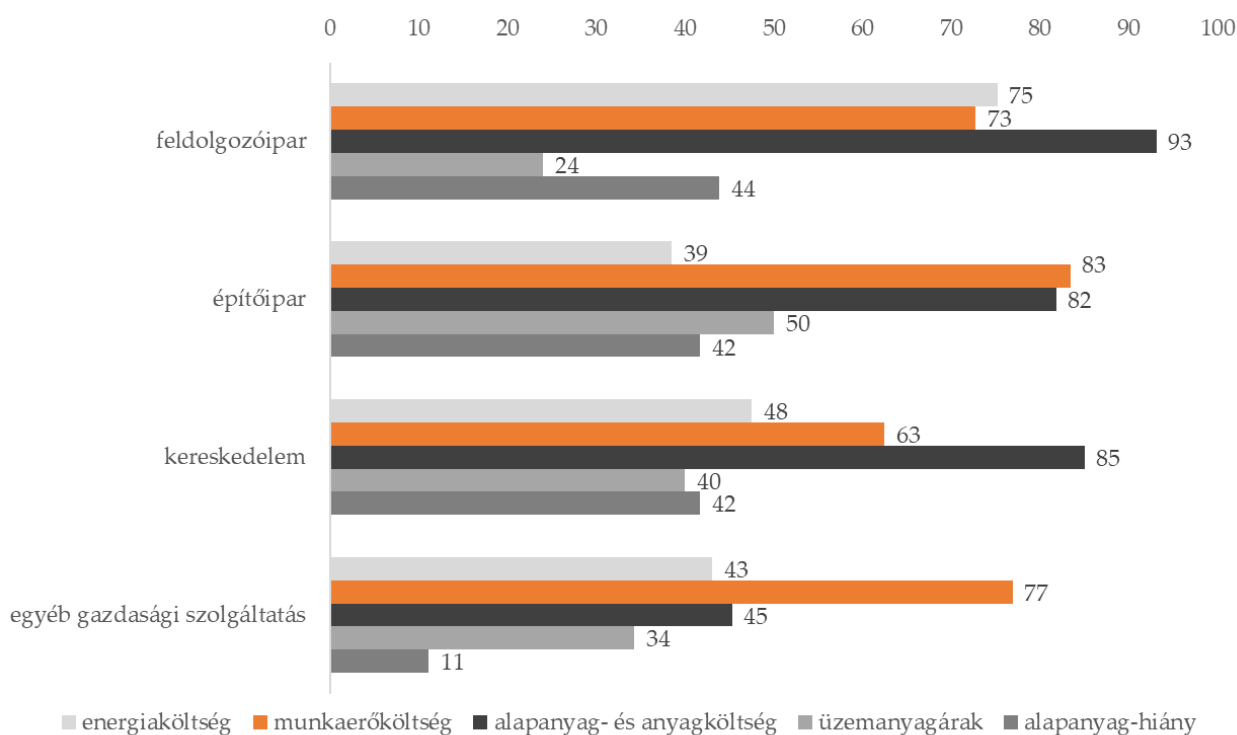
5. ábra: Az áremelést meghatározó tényezők, százalék, N=243-246

Forrás: GVI 2022

Az egyes ágazatok közül a feldolgozóiparban és a kereskedelemben az alapanyag- és anyagköltségek, az egyéb gazdasági szolgáltatók esetében a munkaerőköltség, míg az építőiparban ez a két tényező egyaránt kiemelkedik a tervezett áremelés lehetséges kiváltóokai közül. A feldolgozóiparban emellett az átlagnál magasabb azoknak a cégeknek az aránya (75 százalék), amelyeknél az energiaárak növekedése is közrejátszik az tervezett áremelésben.

6. ábra: Az áremelést meghatározó tényezők ágazatonként, százalék, N=244-246

Megjegyzés: Az ábrán azon cégek arányát tüntettük fel, amelyek az egyes tényezőket nagyon (4) vagy teljes mértékben (5) meghatározónak tüntették fel a tervezett áremelésben.

Forrás: GVI 2022

Inflációval kapcsolatos várakozások

A válaszadók (N=336) több mint fele, 62 százaléka véli úgy, hogy a jelenleg tapasztalható infláció nem lesz hatással a 2022-es forgalmára, 11 százalék szerint viszont csökkenteni, 26 százaléka szerint pedig növelni fogja azt. A csökkenés mértéke átlagosan 10 százalékos, a növekedése pedig 7 százalékos lehet a várakozások alapján.

1. táblázat: A forgalomcsökkenés és a forgalmnövekedés várt mértéke 2022-ben az előző évhez képest

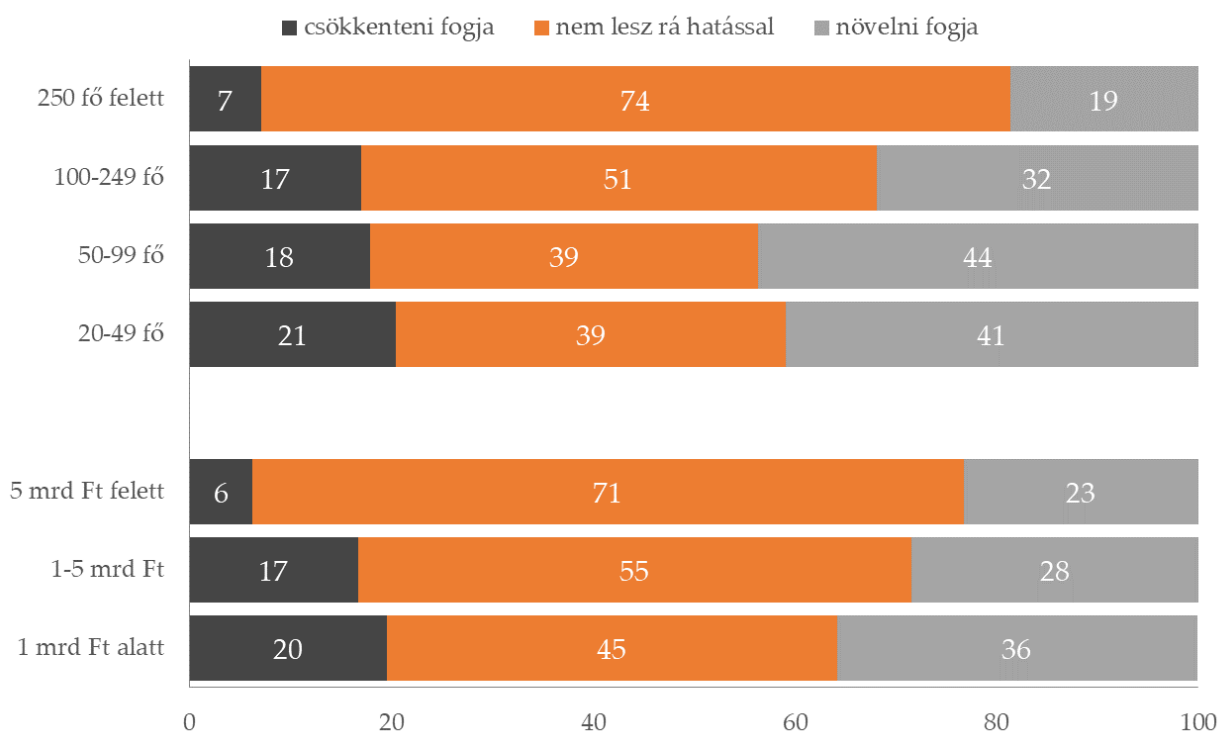
	Hány százalékos forgalomcsökkenésre számít 2022-ben az előző évhez képest?	Hány százalékos forgalmnövekedésre számít 2022-ben az előző évhez képest?
Átlag	9,8	6,7
Medián	5,2	5
Szórás	9,3	4,6
N	45	96

Forrás: GVI 2022

Létszámkategóriaszerinti és árbevételi bontásban jól látható, hogy elsősorban a kevesebb munkavállalót foglalkoztató cégek és a kisebb árbevételű vállalkozások azok, melyeknek a

forgalmára negatívan hathat az infláció. Míg a 250 fő feletti nagyvállalatoknak csupán a 7 százaléka számol csökkenéssel, addig a 20–49 fős cégeknek már több mint az ötöde (21 százalék), és hasonló különbség figyelhető meg az 5 milliárd Ft feletti árbevétellel és az 1 milliárd Ft alatti árbevétellel rendelkező vállalkozások között (6, illetve 20 százalék).

7. ábra: Az infláció várható hatása a 2022-es forgalomra az előző évhez képest létszámkategóriánként és árbevételi kategóriánként, százalék, N_{létszám}=336, N_{árbevétel}=333

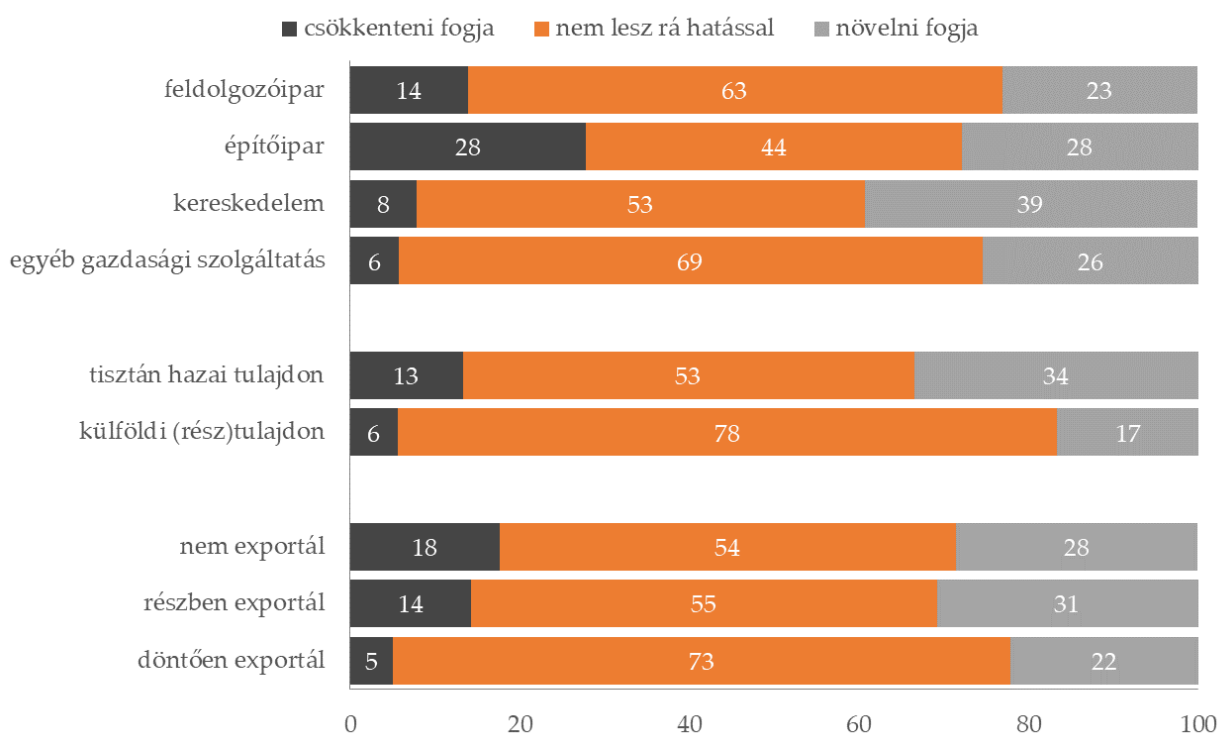

Forrás: GVI 2022

Ágazati bontásban jól látható, hogy az építőiparban számítanak legnagyobb arányban csökkenésre (24 százalék), ellenben a kereskedelemben kiemelkedően magas azon cégek aránya, melyek forgalmonövekedésre számítanak (39 százalék). A feldolgozóipari és az egyéb gazdasági szolgáltatást végző cégek mintegy kétharmada (63-69 százalék) szerint nem lesz hatással az infláció a forgalmukra, negyedük (23-26 százalék) viszont növekedéssel kalkulál.

Tulajdonszerkezet alapján megállapítható, hogy a külföldi (rész)tulajdonban álló vállalkozások forgalma kevésbé kitett az inflációs nyomásnak, közel négyötödük (78 százalék) nem vár semmilyen változást, ellenben a tisztán hazai tulajdonú cégek csaknem fele (47 százalék) igen – főként emelkedést (34 százalék). Ennek megfelelően exporttevékenység szerinti bontásban is az látható, hogy a nem, vagy csak részben exportáló vállalkozások számolnak nagyobb arányban infláció miatti forgalomváltozásra (45-46 százalék), döntően növekedésre (28-31 százalék).

8. ábra: Az infláció várható hatása a 2022-es forgalomra az előző évhez képest ágazatonként, tulajdonszerkezet és exporttevékenység szerint, százalék, N_{ágazat}=336, N_{tulajdon}=326, N_{export}=327

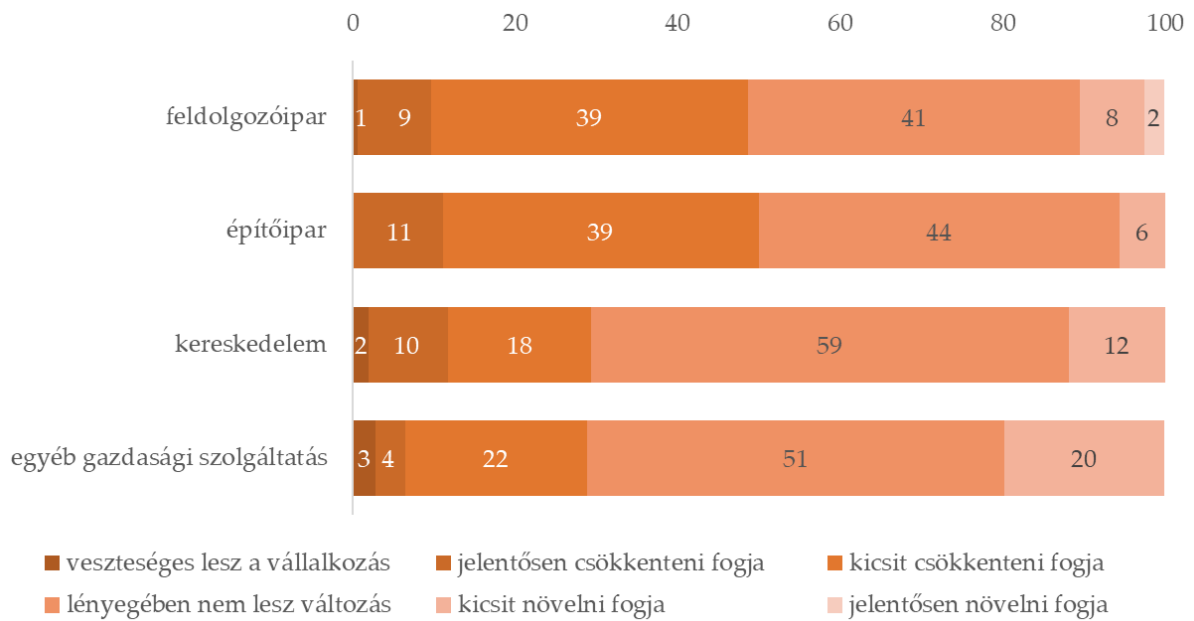

Forrás: GVI 2022

A válaszadók (N=335) közel fele (47 százalék) szerint a jelenleg tapasztalható infláció nem lesz hatással a 2022-es nyereségességére, 31 százaléka szerint viszont kis mértékben csökkenteni fogja azt. Növekedéssel a cégek 13 százaléka számol (köztük 1 százalék jelentős növekedéssel), míg jelentős csökkenéssel 9 százalékuk (köztük 1 százalék veszteséges működéssel).

Ágazati bontásban egyértelműen kirajzolódik, hogy a feldolgozóiparban (49 százalék) és az építőiparban (50 százalék) számítanak legnagyobb arányban a cégek a nyereségesség – elsősorban kismértékű – csökkenésére, míg a kereskedelmi és az egyéb gazdasági szolgáltatást végző vállalkozások valamivel több mint fele nem számol semmilyen hatással. Megemlítendő ugyanakkor, hogy utóbbiak egyötöde (20 százalék) szerint az infláció jelentősen növelni fogja a cég nyereségességét 2022-ben.

9. ábra: Az infláció várható hatása a 2022-es nyereségességre az előző évhez képest ágazonként, százalék, N=335

Forrás: GVI 2022